

NYITRAMEGYEI SZEMLE

POLITIKAI, TÁRSADALMI, SZÉPIRODALMI ÉS KÖZGAZDASÁGI HETILAP.

Megjelen vasárnaponként.

Előfizetési árak: Egész évre 10 kor., fél évre 5 kor., negyed évre 2 kor. 50 fill. — Községeknél, körjegyzőknek, tanítóknak 8 kor.
Egyes szám ára 20 fillér.

Felelős szerkesztő és laptulajdonos:
dr. Franciscy Lajos.
Társzerkesztő:
dr. Kaszala János.

Szerkesztőség és kiadóhivatal: Papnevelde-utca 9. sz.
Hirdetések árai: Egy háromhasábos petütor ára 16 fillér.
Többszöri közlésnél árkedvezmény.
Hivatalos hirdetmények 100 szóig 4 kor., minden további szó 4 fill.

A nagytapolcsányi népgyűlés.

Ugyanakkor, midőn a nemzetiségi agitátorok egy szilárd ponton megvetették a lábukat Nagy-tapolcsányban, hogy ebben a kerületben is biztos sikerrel dolgozzanak, lobogtatta meg nagy lelkesedéssel zászlaját a néppárt, melyre a tiszta és önzetlen hazaszeretet jellegje van felírva.

Szilárd pont bizony az, melyre a nemzetiségi emberek állanak, midőn bankokat alapítva, az anyagi érdekek szálaival kötik magukhoz az embereket, a kikre nagy vonzerőt gyakorol az, hogy keresztény emberek vezetik ezeket a pénzintézeteket és e mellett még olyanok is, a kik büszkén mondják a gyanutlan népnek: Mi vér vagyunk a ti véretekéből. Ha ehhez még hozzáveszük azt, hogy ezek a bankok olcsóbb pénzt adnak a népnek, mint más pénzintézetek, akkor természetesnek kell mondanunk azt a nagy sikert, mely ezeknek a bankalapítóknak a munkáját a nemzetiségi téren kísérni szokta.

A nagy sikerrel biztató nemzetiségi agitációnak a kiindulási pontja tehát meg van már a nagytapolcsányi kerületben is. Ebben az adott helyzetben szerencsés gondolat volt a kerület néppárti vezetői részéről, a folyó hó 15-én tartott, fényes lefolyású pártgyűlés rendezése. Ha valaha, úgy most e percben szükséges a néppárthoz való ragaszkodást a kerület választó polgáraiban erősíteni, szeretetüket és lelkesedésüket a párt zászlaja és programja iránt újra és újra felgerjeszteni.

Azok a tiszta erkölcsi érzések, a hazaszeretet fényétől és melegtől áthatott eszmék, melyeknek sugarait a népgyűlés szóinkai szétszórták, a legelső védőbástyáját képezhetik a kazafias gondol-

kodásnak és érületnek a néprontók aknamunkájával szemben.

De csak az első, a várterületen belül levő védőbástyáját, mely azonban az ellenséges rohamok feltartóztatására nem elégséges, a várnépnek biztos oltalmat és védelmet nem nyújt.

Mert ha a nép nap-nap után látja, tapasztalja, hogy egy keresztény kezekben levő pénzintézetől olcsó pénzt kaphat, s ha e mellett ezen intézet részéről emberséges bánásmódban is van része, szíves, előzékeny, mi több hizelgő modorban, akkor bár lelkeben néppártinak érzi és külsőleg is néppártinak vallja magát, mégis természetes vonzódással ragaszkodni fog azokhoz, a kik az anyagi megsegítés terén ilyen népméltó hivatásnak a fényében tűnnek fel szemé előtt. Nem szabad felednünk, hogy az anyagi érdekek szála sokkal erősebbek, mint sem hogy azokat az ideális célok és törekvések feszítő erejével szét lehetne tépni. Egyeseknél ez talán sikerülhet, de a nagy tömegnél sikerre aligha vezet.

Azért, ha megerősítettük a nagytapolcsányi kerület népét a pártunkhoz való hűséges ragaszkodásban, ha a párt elveinek, politikai magatartásának, eddig elért sikereinek fejtegetése által újabb és újabb világító sugarakat vetettünk a néppárt nagy hivatására és rendeltetésére: nem szabad megállanunk ezen a politikai sarkponton, hanem céltudatos következetességgel és nagy gyorsasággal tovább kell mennünk — a gazdasági alkotás terére.

Isonyatoss indolencia az az állam részéről, hogy a nemzetiségi pénzintézetek szaporodását tétlenül nézi. Ma már úgy vagyunk, hogy ezen bankok nagy pénzerejével szemben csak állami támogatással lehet olyan intézeteket létesíteni, a

melyeknek vezetősége iránt a nép bizalommal viseltetnek és a melyek ezenkívül még ugyanolyan előnyöket is nyújtanának a közönségnek.

A hol a nép zöme, a néppárthoz való hűségben eddigelé oly szilárdan áll, mint a tapolcsányi kerületben, ott a nemzetiségi bankok törekvéseit csak keresztény és a néppárt politikai gondolköréhez tartozó emberek lennének képesek ellensúlyozni, hasonló alkotással. Ez egy olyan eminens politikai érdek, melynek az egész Felvidéken óriási jelentősége van.

Ennyit tartottunk egyelőre megjegyezni a nagytapolcsányi népgyűlés kihatásáról és háttéréről. Magáról a gyűlés lefolyásáról tudósítunk a következőkben számol be.

A gyűlés külső kerete.

Hűvös, de igen szép verőfényes őszi nap kedvezett a nagytapolcsányi manifestációnak. A kerület szeretett képviselője, gróf Hunyady László Budapestről jövet utazott kerületének székhelyére. Kiséretében volt Rakovszky Béla a zsámbokréthy kerület orsz. képviselője, Nyitra pedig hozzájuk csatlakoztak Jánoky Madocsányi Gyula, Breszttyenszky Kálmán képviselők, Krachuny István földbirtokos, Géber Kornél gazdatiszt, földbirtokos és dr. Franciscy Lajos lapunk fel szerkesztője.

Midőn a szerény sebességű nyitra-privigyei vicinális a nagytapolcsányi pályaudvarra berobogott, a pályaudvaron már ezernyi-ezer néptömeg várakozott ünnepi viseletben, lengő zászlók alatt melyekről tisztán ragyogott le az 1906-iki választás alatt aratott diadal fénye. A képviselőt a rendező-bizottság élén dr. Vragassy Vilmos a kerület néppártjának elnöke üdvözölte igen szép szavakkal, melyekre gróf Hunyady László meg-

A „NYITRAMEGYEI SZEMLE“ TÁRCÁJA.

Szétfoszlott álom . . .

— Irta: Kecskeméthy Mici. —

Elmult szétfoszlott az egész álom,

Körültekintek sehol nem látom;

Szóllani szeretnék . . .

Óh, de ajkam néma,

Nincs már az életnek számomra boldogsága,

Elmult az álom nem maradt egyéb,

Csak egy csomó sárgult rózsá levél;

Azok mesélgetnek . . .

Egy bűvös álomról

Csillagsugáros égről, virágos tavaszról.

És én csak hallgatom mint egy mesét,

Elfeledtem szívem történetét? —

Óh nem, nem feledlek . . .

Szép álom soha el

Szívemem örökre egy mély vérző seb leszel . . .

Két anya.

I.

Vigan pattog a tűz a kényelmes berendezésű szobában. Keleti puha szőnyegek nyelik el a lépések zaját, drága festmények tekintenek le a falakról, értékes bútorok, diszes csecsebecsék és délszaki növények barátságos képet, kellemes környezetet alkotnak.

De a háznak két lakója, a Darlot házaspár szomorúan, szótlanul ül a kandalló mellett; ott-honuk egy idő óta a gyásznap tanyája. Ábrázatuk mintha visszatükrözné az őszi borus ég képét; olyan ólomszürke bús az idő odakünn, mint a milyen épen halottak napjának felel meg.

Darlot úr hébe-korba megigazítja a paraszat afféle szórakozott automatikus mozdulattal, mint a kinek mozdulatai egészen másutt, valahol messze járnak.

Felesége egy karos széken ül s fehér atlasz cipőcskét tart kezében, melyet csókokkal illet, miközben szemeiben fájdalomkönyvek csillognak.

Bármennyire gazdagok is, bármennyire áll is módjukban fényűző, gondtalan életet élni: ez a két lény sokat szenved, sok keserűséggel nehezedik rájuk az élet. — Hajdan csengő kacagástól és élénk felkiáltásoktól viszhangzott a lakás; két,

reggeltől estig fáradhatlan lábacská futkározta be az összes szobákat. Egy fiucska, az egyetlen gyermek örömmel, boldogsággal töltötte be a házat . . .

Négy éves volt; sötétbarna volt a haja, piros pozsgás az arca, kedvesség és életerő sugárzott le gömbölyű arcáról; benne összpontosult apjának és anyjának minden reménye. — Anyja úgyszólván bálványozta a kicsikét: szemefénye, minden gondolata volt a kedves kis jószág.

És ki hitte volna, hogy az életerős fiucska, az oly gondnal ápolat gyermeknek az a sorsa, hogy fejletlen gyermekéveiben hirtelenül kell kiumlnia a világból . . .

Egy szép márciusi nap volt rá oly végzetes, midőn anyja a Tuileriák kertjébe magával vitte, hogy a zenét meghallgassa s pajtásaival egy kicsit játszadozzon.

Hangverseny után az anya és fiacskája hazatértek. De az asztalnál a kis Gyuri már nem tudott enni és fejfájásról panaszkodott. Ágyba fektették, mire ő csakhamar elaludt . . .

Azonban alig pár órával rá egy nyögésszerű mély sóhajjal magára vonta anyjának figyelmét, aki megrémülve vette észre, hogy a fiu arca kipirult és izzad s egész teste lázban ég.

A nagy sietve előhívott orvos, kit aggódva ostromoltak kérdéseikkel, tudományos műszavakba

hatva válaszolt, köszönetét fejezve ki az impozáns fogadtatásért.

Ezután a társaság kocsikra ült és elhajatott Pokorny János építész villájába, a hol a házi úr és szeretetre méltó neje igazi magyar vendégszeretettel fogadták a vendégeket és gazdag buffettel kedveskedtek. A nép ezalatt a Deák Ferenc-téren gyülekezett, a hol a népgyűlésnek lefolytania kellett. Pont két óraker jelent meg a nemzeti színű drapériákkal és zászlókkal ékesített emelvényen a beszámolóját tartó képviselő gróf Hunyady László, a kit a nép egetverő éljenzéssel fogadott. Csakhamar megtelt az emelvény a gróf táborkarával, köröskörül pedig vagy négyezer ember foglalt helyet.

A városi és vidéki intelligencia is igen szép számmal volt képviselve. Jelen voltak a fentebb említettek kivül: Markovich János korosi esp. plebános, Stuchlik Antal máv. főnök, Bezák György szolcsáni esp. plebános, Kniha Konstantin csermendi, Fiebig Alajos nyitrazerdahelyi plebánosok, Markovich Alajos főbíró, Pazsitka Vilmos karnagy és tanító, Gramantik Ágoston kórházi lelkész, Skopecz István városi bíró, dr. Adda Viktor járási orvos, Abrahám Gerő áll. polg. isk. tanító, Záthareczky Jenő gyógyszerész, Erdős Sándor jegyző, ifj. Kravcsovic Alajos, Lepey Antal, Lepey István, Zhorella Gyula, Hegedűs Gyula, dr. Jantusch Pál ludányi, Konyakovszky Ferenc suránkai plebánosok; Kilián Károly postafőnök, Klacsó Győző áll. polg. isk. tanító, Jelenc Alajos v. pénztáros, Bartaly József jegyző, Hulényi János ügyvédjelölt, Deorzsáczek János nyug. int. igazgató, Klapetek Ferenc főintéző, Váray József járásbíró, Szpál József t. főbíró, Babesán József birtokos, Sármir József és Bottka József tanítók, Éder Ödön adótitzt, Heuer Armand állatorvos, Toscano Rezső, Jancsovic József v. bíró, Zatkovic Ferenc ügyvéd, dr. Keblásek Imre kir. bír. jegyző, Wohland Ignác chinoráni plebános, Gyurják Ignác jáci káplán, Petrás Lajos és Melisek Bernát nagytapolcsányi káplánok, Szegh Dezső az Alkotmány tudósítója.

A szónoklatok.

Sajnos, lapunk terjedelme nem engedi, hogy a gyűlésen elhangzott gyönyörű szónoklatokat akár csak bő kivonatban is hozzuk. Kénytelenek vagyunk a főbb eszmék körvonalozására szorítkozni.

Mihelyt a közönség éljenzaja, melylyel képviselőjét üdvözölte, lecsendesedett, a zenekar a Hymnust játszotta, majd pedig előlépett gróf Hunyady László képviselő s markáns vonásokkal ecsetelte a politikai helyzetet és ennek keretében a néppárt politikáját. A közeli jövőnek legfonto-

burkolta egy cseppet sem biztató feleletet s fejé rázva igen bizonytalan hangon mondta: Vederemo.

Harmadnapra a kis fiu kiszenvedett. Könyek és sóhajok, orvosság és gondos ápolás hiábavalók voltak.

Azon naptól fogva, hogy a kis fiut a sirtkertbe örök nyugalomra helyezték, temetői némaság és gyász borult Darloték házára; megnyugvás nem tudott abba beköltözködni s a fájdalmat sem igen bírta enyhíteni a legjobb orvos, az idő. — A rajongva szeretett fiucskának elvesztése gyógyíthatlan sebet ejtett különösen az érzékeny anya szívére s ez a novemberi borus délután az összes fájdalmas emlékeket oly elevenen állította szemei elé, hogy a kis cipellőket csókolgatva nem szűnt meg siratni az elvesztett gyermekét.

II.

Kettőt ütött az óra. Darlot fölemelte fejét s észrevette, hogy felesége sir.

— Mit használ a sírás? mondá szomoruan s megfogta felesége kezét.

De az mintha nem is hallotta volna férjének vigasztaló szavait.

Darlot erre fölkel, néhány lépést tett a szobában, majd újra leült felesége mellé s iparkodott

sabb feladatai között felemlítette a választói jog reformját, az adóreformot, melyek a kis emberek érdekeinek megfelelően fognak megalkottatni. Meglesz a kath. *autonomia* is, ennek legbiztosabb garanciája az, hogy gróf Zichy Aladár még mindig a kormány tagja, a ki egy percig sem maradna meg helyén, ha nem volna biztosítva ennek a fontos ügynek a megvalósulása.

Zúgó taps hangzott fel a rokonszenves és népszerű képviselő beszéde után, melyet Gramantik Ágoston tótl tolmácsolt.

Jánoky-Madocsány Gyula a néppárt szükségességéről beszélt. A *katholikus lelkiismeret szabadsága* (Barkóczy esete), a *kis emberek érdekeinek képviselete és védelme*, a *közélet tisztasága* követelik, hogy a néppárt az ő zászlaja alatt rendületlenül kitarson, sérthetetlen épségben fenmaradjon. Más pártok is vállalkozhatnak és vállalkoznak is ennek a három nagy érdeknek a szolgálatára, de eredményt ezen a téren csak egy olyan párt érhet el, melynek programja örök érvényű eszméken, a keresztény igazságosság és felebaráti szeretet eszméin alapszik.

A pompás beszéd alatt, melyet a közönség frenetikus tetszéssel fogadott, gyönyörködve merültünk el Jánoky-Madocsány Gyula szónoki készségének, politikai tudásának fel-felragyogó szépségeibe és erős sarkpontokra helyezkedő igazságaiba.

Feszült érdeklődéssel várta a nagy tömegében tót nyelvű nép Bresztyenszky Kálmán beszédét. Volt is oka az élénk érdeklődésre, a szinte türelmetlen kíváncsiságra, mert Bresztyenszky a népszónoklatok művésze, a kihez hasonló kevés van az országban. A jelen alkalommal arról beszélt — folytonos tetszés-zajtól kísérve — hogy mit tett a néppárt eddig a kis emberekért, hogyan nyitott utat az emberségesebb bánásmódnak a közigazgatásban, mit tett a kis gazdák és kis iparosok védelmében, hogyan halad lépésről-lépésre, hogy a népjólétet megszerezze és biztosítékokkal körül vegye. Kiterjeszkedett az autonomiára is, s népünk némi olvasottságára vall, hogy erről a tárgyról már alapos fogalmakkal bír, úgy hogy Bresztyenszkynek ide vágó szavai a legélénkebb viszhangot keltették.

A nagyhatású beszéd után Gramantik Ágoston kórházi lelkész, ez a fáradhatatlan szervező és agitáló fiatal pap, a kinek eleme az alkotó munka, ugyancsak tót nyelven fejtegette a néppárt nagy jelentőségét a keresztény eszmék uralmának biztosítására s ezzel kapcsolatosan rendkívül gyakorlati módon ajánlotta a keresztény sajtó pártolását. A jeles szónok az ő erőteljes,

ót vigasztalni: Légy erős... ne add át magadat a fájdalomnak... nagyon kérek, uralkodjál magadon... Lásd az élet mindenkinek juttat valami keserűséget...

De az asszony csak fejét rázta s mint egy ujjabb Ráchel, „nem akart megvigasztalódní“.

— Nem tudom visszafojtani könyeimet — mondá — s ha te nem volnál, inkább én is meghalni szeretnék.

Azután hirtelen fölkel s keserű szavakban tört ki: Oh hagyj szenvednem!... nem tudok megválni fájdalomaimtól!... S most úgy érzem, mintha e szobalevegő fullasztana... ki kell mennem... Megyek a temetőbe...

— De hiszen ott voltunk ma már mindketten délelőtt!

— Az mit sem tesz!

— De lásd oly hideg van, fagyos szél fúj, mely csontig hatol!

— Eszedbe jut-e, hogy Gyurink egyedül van a temetőben? Vajjon hogyan érzi ott magát?

— Nem bánom hát! Elkísérek. Jerünk! — Erre becsengette a szolgát s megrendelte a kocsit. Kis idő múlva a szolga jelentette, hogy a kocsi készen áll.

Darlotné téli köpenyt vett magára és sűrű fátyolt borított arcára s kifelé tartott.

csengő organumával, beszédének érdekességével mind végig lekötötte a hallgatóság figyelmét, bár a gyűlés akkor már jó másfél óráig tartott.

A nagy sikerű népgyűlést Rakovszky Béla, a zsámbokréthi kerület képviselője fejezte be, rövid, de nagyon tartalmas beszéddel, melyben rámutatott arra, hogy a néppárt egy jöttát sem engedhet programjából, kérte ennél fogva a választókat, hogy tartsanak ki a párt mellett, a mely a kitűzött zászlót becsülettel lengeti és dialdra is viszi.

A szónokok sorát az ujra felszólaló Bresztyenszky Kálmán zárta be Rakovszky beszédének tót nyelvű tolmácsolásával, de kitért egyúttal a Nagytapolcsányban alapított nemzetiségi bankra s hathatós szavakkal óvta a közönséget ettől a pénzintézettől, mely nem a nép anyagi jólétét célozza, hanem a nép lelkének megejtésére spekulál.

*

A gyűlés befejezése után a nép a legszebb rendben szétoszlott, a jelen volt intelligenciának egy része pedig ismét Pokorny János úr házában gyűlt össze s itt barátságos és bizalmas eszmecserében, kellemes együttlétnek a percei között várta be az esti vonatok indulását.

El nem mulaszthatjuk külön kiemelni a rendező bizottság tagjainak dr. Vragassy Vilmos elnök, Pokorny János, Gramantik Ágoston, Pazsitka Vilmos és Hulényi János uraknak lankadni nem tudó, ügybuzgó fáradozását a népgyűlés sikere körül, melylyel kiérdemelték a tapolcsányi kerület, de sőt az egész vármegye néppártjának köszönetét és leghálásabb elismerését. Éljenek!

A tisztviselők fegyelmi ügye.

A „Ny. Sz.“ nov. 8-iki számában főhelyen foglalkozott azon indítvánnyal, a melyet a legutóbbi törvényhatósági közgyűlésen a tisztviselők fegyelmi ügyében tettem.

Mint hogy valamennyiünket a közügy érdeke és ebben a kérdésben egyszersmind a humanizmus érzése vezet, szükségesnek tartom röviden egybefoglalni azt, ami indítványom megtételére indított.

Nem hallgathatom el azonban azt, hogy mi valamennyien tulajdonképen egy malomban örülünk és éppen ez okból hiszem, hogy szerény indítványom nem rejt oly veszélyt magában, a mint azt talán tulságos óvatossággal gondolni lehetne.

Nem azt mondom én — ugyanis — hogy a tisztviselőre nézve valami rettenetes sértő dolog lenne az, ha ellene fegyelmi uton vizsgálatot in-

Midőn azonban férje hozzá akart csatlakozni, visszautasítólag szólt hozzá: Ne, te ne jöjj velem, ti férfiak keményebb szívűek vagytok, ti nem is tudjátok egészen átérzeni a fájdalmat, csak mi szegény anyák tudunk igazán gyászolni.

Férje még marasztalta: Nézd mily borus az idő, épen esni is kezd... légy okos... maradj otthon!

— Hogy én okos legyek?! Hogyan tudnék az lenni, mikor szívemet a legélesebb fájdalom marcangolja! El kell mennem a temetőbe; de ne félj, nemsokára visszatérek.

III.

Borus, barátságatlan novemberi nap volt. A fák szomoruan hajtogatták lombtalan ágaikat. Az utcákon mindazonáltal elég járó-kelő akadt. Az üzletek fényes kirakataiban a művészet és ipar sokféle csillogó cikke kínálkozott megvételre.

Midőn egy gyermekjátékos bolt előtt haladtak el, Darlotné összerezzen. Eszébe jutott, hogy mikor még a kis Gyurival sétált errefelé, mindig megállottak a kirakat előtt s ő elragadtatással nézte a szép játékszereket, melyekből választgatni vágyainak netovábbja volt. Most fájdalommal töltötte el a gondolat, hogy tekintettel a közeledő karácsonyra ebben a boltban nem lesz dolga, nem

ditanak és ezt nyilvánosságra hozzák. — Nem. Én igenis szükségesnek tartom mindazon esetben a nyilvánosságot, a mikor azt a közérdek megköveteli. Bélyegezzük meg azt a tisztviselőt, a ki állásához méltatlanul valami emberietlen, vagy meg nem engedett kapzsi cselekedetet követ el.

Tegyük ezt annál inkább, mert maga a tisztviselői kar is méltán megkövetelheti, hogy a vele egy működési térre utalt kartársak úgy működjenek, hogy a tisztviselői karra szegyent ne hozzanak.

Ha pedig valaki megfélekedve állásának követelményeiről, ezzel szegyent hoz arra a körre, melyben működik: az igenis megérdemli, hogy a neve nyilvánosságra hozassék és a nyilvánosság előtt is tárgyalassanak azok a konkrét esetek, a melyekkel az illető tisztviselő a közügy fontos érdekeit megsértette.

Csak hogy én az alispáni jelentésben szokásos névszerű megemlítést sem a közügy érdekében, sem pedig a tisztviselői kar szükséges tekintélye érdekében eredményesnek nem tartom, sőt jogosnak sem ismerem el.

Az 1886. évi XXIII. t. c. 12. pontja azt mondja, hogy a jogérvényes fegyelmi ügyek a törvényhatóságnak bejelentendők. Tehát bejelentendők. — Kétségbe vonom azonban, hogy ez a bejelentés egy sajtótermék alakjában történhetik. Mert bejelenteni, vagy sajtó útján — habár csak a törvényhatósági bizottság tagjai között is — nyomtatásban terjeszteni, jogilag is nagy különbség.

De sokkal élesebbé válik ez a különbség, ha azt a közérdek szempontjából bíráljuk. — Az eddigi szokás mit eredményezett? Megtudtuk az alispáni jelentésből, hogy X. Y. fegyelmi uton 20, 100, vagy 200 korona bírságot kapott. Miért? Mit csinált? Rejtély... A neve azonban ott állott a nyomtatott alispáni jelentésben. Aki elment a közgyűlésre, az esetleg azt is megtudhatta, hogy tulajdonképpen miért is lett az a tisztviselő megbüntetve, a ki azonban gátolva volt abban, hogy közgyűlésen résztvegyen, az csak annyit tud, hogy X. Y. fegyelmi eljárás során bűnösnek találtatott. Lehet, hogy helytelen érzékem van az ilyenek iránt, de én ferde szemmel nézem azt a tisztviselőt, a kiről tudom, hogy megbüntették, pedig talán abban az esetben, ha tudnám, hogy miért szabták ki rá a büntetést, legföljebb mosolyognék rajta.

És ennél a pontnál domborodik ki a humanizmus. Szabad-e az alispáni jelentésben valakit annak, hogy sanda szemmel nézzék, a mikor az azt esetleg nem érdemli meg?.. Az én szerény

véleményem szerint: nem. Használ-e a közügynek az, ha egy érdemes tisztviselő — a kit esetleg a hivatott körök nem kedvelnek és gyakrabban, szigorúbban vizsgálják — minden közgyűlés előtt ott szerepel az alispáni jelentés szegyenoszlopán? Nem hiszem.

Pedig éppen az állam jóvoltából — a ki mondjuk a körjegyzőt annyira lefoglalja, hogy a közügyi ügyekkel csak úgy foglalkozhatik, ha az anyakönyvi adó és ki tudná még miféle ügyeket egy kissé félreterzi — bármikor fegyelmi alá lehet vonni a jegyzőt, bármikor meg lehet bírságotolni és mindannyiszor oda lehet allítani a nyomtatott alispáni jelentésbe, holott az a másik jegyző, a kit jobb szemmel néznek, kikerüli a szekaturát és ha tízszer annyi mulasztást is követett el, mint társa, mégis mint makulátlan tisztviselő áll a vármegye közönsége előtt.

Ez nem lehet igazság. Sorolja fel az alispáni jelentés előszóval a fegyelmi ügyeket, de mondja meg azt is, hogy miért lett a fegyelmi büntetés alkalmazva. Így is megmarad a nyilvánosság: csak hogy igazságosabb formában, mert a sajtónak módjában áll a teljes nyilvánosság előtt szelöztetni azoknak a tisztviselőknél a neveit, a kik emberietlen, vagy kapzsi viselkedésükkel rászolgáltak a nyilvánosság előtt történő leleplezésre, viszont azonban megvédhetjük már a valóság feltárásával is azokat, a kik csak feledékenységből, vagy kisebb emberi hibából kifolyólag kapták fegyelmi büntetésüket.

Amon Vilmos.

Tanügyi rovat.

Tisztelt Szerkesztő úr!

A Nagytapolcsány és Vidéke rk. tanítók gyűléséről a Nyitram. Szemlének nov. 1-én hozott tudósítása Pázsitka Vilmos előadásával kapcsolatosan az én nevemet is megemlíti. Felhasználom ezen alkalmat arra, hogy a nevemmel kapcsolatosan említett olvasás tanítási módszernek e lap hasábjain lélektani indokait adjam. Bár szokatlan dolog, hogy a közélet szolgálatában álló sajtó-organumok szakkérdéseket tárgyaljanak, mégis azt hiszem, nem lesz érdektelen, ha a közönségnek némi bepillantást engedünk abba a műhelybe, hol a gyermek első nagyobb szellemi munkáját kifejti, tanubizonyosságát adva ezzel annak, hogy a tanítósa a legjobb igyekezettel fáradozik azon, hogy a hat éves gyermeknek ezt a nagy szellemi munkát megkönnyítse. Másrészt azt hiszem, a megyebeli kartársak közül is sokan olvassák a lapot, így tehát szakemberek is okulhatnak belőle. Mint az olvasás tanítás megkönnyítésének eszköze, a mozgatható betűk eszméje nem új dolog. Egy keletű ez csaknem az írva-olvasás tanítási módszerrel. Csak hogy ezek a mozgatható

betűk nagyon kicsinyek, két-három centiméter magasak. Mozgathatóságuknál fogva alkalmasak ugyan arra, hogy velük a szóknak hangokból való összetételét demonstráljuk, de éppen mert kicsinyek, a gyermek figyelmét nem igen kötik le.

A kik az olvasás tanítással foglalkoznak, megmondhatják, hogy a nagyobb betűkkel nyomott abc-és könyvek sokkal jobbak, mint az apró nyomásúak. Mert a betűk nagyobb kiterjedésükkel fogva jobban hatnak a gyermek látó-érzékeire s alakjuk jobban megrögződik a gyermek emlékezetében.

Az a gyermek például, a ki érzékei fejlődésének a legelső fokán áll, a nagy dimenzióval bíró tárgyakat észreveszi, ellenben a kis méretűeket nem. A kutyát, macskát megsimogatja, tapsol jelenlétüknek, míg a légyre ügyet sem vet, pedig ez is a mozgó életet tünteti föl, melynek látásán a kis gyermek kiváltképpen örül.

Ez a jelenség vezetett rá engem, hogy a kicsiny, semmi figyelmet nem keltő mozgatható betűk helyett olyanokat alkalmazzak, a melyek intenzívebben hatnak a gyermek látóérzékeire, nagyobb figyelmet és érdeket keltenek. E célból 30 centiméter magas, arányosan széles betűket vágtam ki kemény papírosból, s mindegyiket más, élénk színűre festettem. A színek: piros, zöld, sárga, égszínkék, fehér, lila, vörös, arany és ezüst szín, barna, szürke és fekete. Ez tizenkét betűnek — mindegyiknek más más színnel — való befestését teszi lehetővé. A többi betű fekete.

Hogy miért színeztem, annak is indokát tudom adni. A gyermek lát például egy sor fehérre meszelt házat. Az egyformaság következtében a házak alakjai elmosódnak képzetében. Ellenben a különböző színűre meszelt egyenkint kötik le figyelmét s így az alak, nagyság, tudatába jobban bevesződik. A betűk különböző színe tehát a megkülönböztetést mozdítja elő, a mi pedig az olvasás tanítás első fokán a legfontosabb dolog.

Ezzel aztán önmagától elesik egy némelyik kartársamnak az az ellenvetése, hogy a színek zavarólag hatnak a betű alakjának fölfogására. Nem jelentéktelen tényező a színhangulat sem, melyet a különböző szín előidéző a gyermek kedélyében. Azt tudjuk, hogy a levert, csüggeteg lélek apperceptióra nem alkalmas. Tehát a léleknek bizonyos kellemes dispoziciója szükséges ahhoz, hogy észrevételeket tegyen, s a tudat azokat fölfogja. Azt is tudjuk a színek lélektanából, hogy a piros, zöld, égszínkék, vidám, nyugodt, derült stb. hangulatot kelt. Mikor tehát a betűket különböző élénk színűkre festem, hozzájárultam a lélek ezen alkalmas dispoziójának a megeremtéséhez.

Ezek a betűk kiválóan alkalmasak továbbá — tapasztalatom szerint — az analitikai eljárásnál sokkal célravezetőbb szintetikai eljáráshoz. Az írva-olvasási módszer minden porcikájához konzervatívan ragaszkodók tömérdek időt fecsérnek el számbavehető eredmény nélkül a szavak szétbontásával. Nem gondolják meg, hogy az olvasás tanításánál is azt az utat kell követni, a melyen az értelmes beszéd a természeti hangokból kialakult. Tehát szinthezis alapján.

lesz bevasárlása, mert már nincs többé, kit efféle ajándékkal meglephetne.

Kevéssel ezután a kocsi a kiadott parancshoz képest egy virágkereskedés előtt állt meg, hol Darlotné a legszebb virágokból egy jókora csokorra vásárolt össze.

Pár perc múlva a temető kapujánál voltak. Darlotné, miután meghagyta kocsisának, hogy sétáljon kissé körül a lovakkal s egy óra múlva itt várja őt, leszállt s a rajongva szeretett kis halott sirja felé vette útját.

IV.

A temető ez alkalommal teljes virágdiszben pompázott; majd minden sirdombról friss virágok bölintgattak feleje.

A sok virág közé kis halottja sirjára helyezte ő is a magával hozottakat, majd letérdelt a nyirkos földre, miközben szeméből már sűrű könnyek omlottak.

A terjedelmes sirkertben nagy néptömeg hullámzott. Minden utat, minden ösvényt halkan társalgó közönség lepelt el. — Mennyi fájdalmat és kín, mennyi szétfoslott reményt és fájó emléket bordonznak ezek keblükben!...

Sokan kisírt arccal állják körül kedveseik sirját, másoknak ábrázata csak sejteti azt a mély

fájdalmat, mely szívökben dúl, de egyébként kifejezésre nem jut.

Darlotné kezeibe temeti arcát s nem is látja, ami körülötte történik. Nem ér rá mások bajával, bánatával törődni, hiszen a magát is alig képes elviselni.

Oh Gyuri! Gyuri! Szüntelenül ismétli a kedves nevet, majd lekönnyököl a sírra, félretolja a virágokat, homlokát a sírfedő márványlapra támasztja s a hideg hant alatt fekvő kis fia nevéet sóhajtja.

Am az anyaföld néma és érzéketlen, az anyai szív epedő sóhajára sincs válasza... S a szegény asszony a sírra dőlve erejét fogyni érzi s majdnem elalél...

Az idő eközben mulik anélkül, hogy ő magához térne. A felhők is mintha sűrűbben tömörülnek az égbolton, hogy közelebből nézhessék a vigasztalanul kesergő anyát.

Elmult jó másfél óra is, mire föleszmélt s fölkel a sírtól.

Férje már bizonyára nyugtalankodik miatta, mert azt ígerte, hogy rövidre szabja kimenőjét. — Erőszakot kell vennie magán, hogy elszakadhasson a drága sírhelytől. Oh vajjon hogyan érzi magát a kis Gyuri a holtak nagy birodalmában?! A hideg, a súlyos sírkő alatt?!

Végül elhagyja a sírt s a kijárat felé tart. Egész lényét a saját gyásza tartja megszállva, mintha az ő bánata volna az egyedüli bánat a világon.

Nem messze a főkaputól várakozott hintaja; a lovak már türelmetlenül toporzékoltak a hosszú várakozás alatt.

— Gyorsan haza! — adja ki a parancsot kocsisának.

De alig foglalja el helyét a finoman párnázott hintóban, megváltozik szándéka. Eszébe jut az az őszi nap, amikor még kis fiacskájával sétált a Tuileriák kertjében s mekkora öröme volt neki, mikor a szélben kavargó hervadt levelek játékát nézte.

— Nem haza, hanem a Tuileriákhoz megyünk — szólta kocsisához.

A hársfák és gesztenyefák még megmaradt utolsó leveleiket hullatják. — A szökőkútak nimfái és Tritonjai mintha dideregnének, mikor a hideg szél fagyos vizsugarakkal ostromozza őket.

(Vége köv.)

Olaszból: Chikó Pál.

A gyermek otthon a családban nem egyes hangokat, hanem szavakat tanult, a melyek az ő fejletlen elméjében fölbonthatatlan egészek. Hiába-való erőlködés tehát megértetni akarni ezen a fokon, hogy a szó hangokból áll. Azon természeti hangokból, a melyek az artikulált hangokhoz leg-jobbban hasonlítanak, a gyermek előtt kell össze-rakni a szavakat a mozgatható betűk segítségével. Ez előtte világos és könnyen érthető.

Ezzel a módszerrel karácsonyig megtanulnak a gyermekek tisztán, érthetően olvasni a kis-betűkkel. Ez nem új módszer, hanem az alkalmazásban levőknek a vegyülete, kiválasztva mindegyikből a legértékesebb elem. Se nem csoda-módszer, a melylyel hat hét alatt meg lehet 60 gyermek közül 55-öt tanítani az olvasásra, a miben nem hiszek. Ha kiválasztunk a 60 gyermek közül 15 kiváló tehetségűt, ezekkel szemben minden módszer többé-kevésbé csodamódszernek fog bizonyulni. Különben nem. Mert a fejletlen tudat 32 betűalakot és az azokhoz fűződő hang-képzeteket nem képes hat hét alatt úgy berak-tározni, hogy pillanatnyi gyorsasággal felüljulanak emlékezetében. Ez lélektani képtelenség.

Ezeket tartottam szükségesnek — egyelőre az általam alkalmazásba vett mozgatható betűk-vel kapcsolatban elmondani.

Később talán az itt elmondottakat kartár-saim előtt bővebben fonom kifejtteni, most súlyos ideggyógyban szenvedvén, a munkától távol kell tartanom magamat.

Maradtam a tisztelt Szerkesztő úr iránt
hazafias tisztelettel
Nagytapolcsány, 1908. nov. 10.

Szalay Pál.
All. elemi-, okt. polg. isk. tan.

Ujdonságok.

Népszövetségi értekezlet Nyitrán.

A Katholikus Népszövetség országos szerve-zkedése impozáns méretekben folyik. Akcióba azonban a Népszövetség csak akkor léphet, hatása csak akkor lesz érezhető, ha nem sporadikusan elszórva alkotja meg szervezeteit, hanem egy-egy kiszemelt területen minden községben fel-építi a maga erősségét. Ennélfogva a veze-tők a népszövetségi szervezést három irányban folytatják: országosan, a jelent-kezés és felmerülő kívánság szerint, egy-házmegegyenként és politikai megyénként.

Az utóbbit nyitramegyében is meg-kezdik. E végből folyó hó 24 én kedden, d. e. 1/2 12 órákor *Nyitrán a kath. kör* nagytermében népszövetségi értekezlet lesz, melyen a budapesti központ az igazgatóság több tagjával fogja magát képviseltetni. Az értekezletre ez uton is meghívjuk a kath. közönséget.

Személyi hírek. *Rakovszky* Béla, a számbokréthi kerület orsz. képviselője, kerületében tartózkodik, ahol beszámoló beszédekert tart és szervezi a katolikus népszövetséget.

Kinevezések. Az államvasutak üzlet-vezetősége *Papásy* Elemér érsekújvári vasuti hivatalnokot államásfőnökké nevezte ki Szöllősrre. — A máv. elnökigazgatója *Bruck* Ede máv. munka-vezetőt műszaki hivatalnokká nevezte ki. — *Han-ny* Oszkár máv. hivatalnok a VII. osztály 3-ik fokozatába lépett elő. — A vallás- és közokta-tásügyi miniszter *Kmety* Gábor okl. tanitót a morovnoí állami iskolához tanítóvá nevezte ki.

A Nyitramegyei Pártszövetség küldöttsége f. hó 25-én fog tisztelegni a belügy-miniszternél. *Mérey* Lajos orsz. képviselő a Párt-szövetség ügyvezető alelnöke a tisztelgésre vonat-kozólag a következő levelet intézte a jelentkezett tagokhoz:

Igen Tisztelt Tagtárs Úr!

A „Nyitramegyei Pártszövetség“ küldött-sége 1908. évi november hó 25-én — *szerdán* — déli 11—12 órákor fog tisztelegni Ó Nagy-méltóságánál, gróf *Andrássy* Gyula belügymi-niszter úrnál, a *képviselőházban*.

Gyülekezés: a képviselőház Duna felőli folyosóján.

Méltóztassék a képviselőháznak az *And-rássy-szobor* melletti bejáratánál bemenni és magát a liften az ülésterem emeletére felvitetni.

Megfelelő utasítást adok a kapusnak és a liftesnek.

Kérem igen tisztelt Tagtárs urat, kegyes-kejdkék oklenüt megjelenni.

Kitünő tisztelettel

Mérey Lajos s. k.

orsz. képviselő.

Ezen levél kapcsán kérjük elvbarátainkat, sziveskedjenek a küldöttségben minél nagyobb számban részt venni. Csatlakozhatnak azok is, a kik részvételüket előzetesen be nem jelentették.

Kitüntetés. A király báró *Baumgarten* Pál ny. cs. és kir. lovassági tábornokot altábor-naggyá nevezte ki.

Az esztergomi egyházmegyéből. *Jakabovics* István felsőszőlősi adminisztrátor ugyanott plebánossá nevezetett ki. Adminisztrá-tori minőségben küldettek: *Petrásék* Ágoston le-szetei káplán Bakabányára és ifj. *Pathy* Gyula vágsellyei káplán Velsicze. Segédlelkészekké ki-nevezettek: *Jarábek* József bakabányai admin-isztrátor Leszeterre, *Urbán* Pál velsiczi admin-isztrátor Óbarsra, *Bresztyák* Sándor barslédcezi káplán Érsekújvárra.

Áthelyezés. A vallás- és közoktatásügyi miniszter *Bednár* Lajos és *Bednárné* Sediba An-gyalka magyarszécskai állami elemi iskolai tanitót és tanítónőt a felsővisi állami elemi iskolához ugyanebben a minőségben áthelyezte.

Eljegyzés. *Gunda* Mihály érsekújvári posta- és távirótitest jeget váltott Budapesten *Apágyi* Berta úrléányával.

Egyházy Lajos, Pozsony vármegye aljegyzője f. hó 14-én jeget váltott *Kleyer* Vilma úrhölgy-gyel, *Kleyer* Ottó nyitrai óraműves leányával.

A pénzügyigazgatói állás. A Győr-bíró Samu nyugdíjaztatása folytán megüresedett nyitrai pénzügyigazgatói szék betöltése még min-dig nem kapott gazdát. A pénzügyminiszter dön-tését a legnagyobb érdeklődéssel várja a várme-gye közönsége. Mindenesetre az keltene legnagyobb megelégedést; ha az eddigi helyettes és most már ismételt ideiglenes pénzügyigazgató, *Orel* Géza nevezetnek ki. Orelnek nemcsak majdnem egy emberöltőn át folytatott pénzügyi szolgálata, ha-nem különösen nagy munkabírása és széleskörű tudása nyerne e kinevezés által méltó jutalmazást. Ez volna az egyedül megfelelő és kétségtelenül közmegelegedést szülő módja a pénzügyigazgatói szék betöltésének.

Hymen. *Keblusek* Géza tréncsényi posta-és táviró-ellenőr folyó hó 17-én tartotta egybe-keleését *Krakovánban Berldnszky* Gizi úrhölgy-gyel.

Közszolgálati jubileum. *Jelinek* La-jos p. ú. tanácsos, tréncsényi kir. pénzügyigazgató-helyettes most töltötte be állami szolgálatának 35-ik évét, mely alkalmából tisztviselőtársai, tisz-telői és ismerősei szívélyes üdvözlésben részesi-tették.

Saison-kezdés a kath. Körben. A nyitrai kath. Körben a fő saison ma vasárnap nyílik meg zártkörű tánevigalommal, melyet tanul-ságos felolvasás előz meg hangverseny keretében. A felolvasás műsora a következő: 1. *Beethoven* L., *Isten dicsősége*, férfi négyes. 2. *Hegedű-solo*, előadja *Filberger* Vilmos, zongorán kíséri *Stelka* Teofil. 3. A nő társadalmi helyzete, irta és felol-vassa *Steiner* Gyula. 4. *Zenekar*. A hangverseny 7 1/2 órákor kezdődik. Belépni díj 1 kor.

József főherceg vadászaton. A *nagysurányi* vadásztársaság folyó hó 13 és 14-én nagy hajtóvadászaton rendezett, melyen József fő-herceg is részt vett. A főúri vadásztársaság bars-megyei tagjai külön személyvonaton utaztak le Nagysurányba. A főherceg kistapolcsányi birtoká-nak főintézőivel jelent meg az előkelő Nimródok között.

Kitüntetett nyitrai iparos. *Gürtel-schmiedt* Károly nyitrai cukrászt, aki részt vett a londoni magyar kiállításon, a kiállítás ítélő juryja aranyéremmel és diszoklevéllel tüntette ki.

Adomány. *Vincze* Károly nagyhindi esp. plebanos a nyitrai keresztény nőegyesület gondo-zása alatt álló püspöki menháznak 12 zsák krum-plit ajándékozott, mely adományáért a jószívű emberátrának köszönetet mond az egyesület vezetősege.

Az Apponyi-Inkey nász. A budapesti Szent István-bazilikában folyó hó 18-án délelőtt 11 órákor vezette oltárhoz *Inkey* József báró *Ap-ponyi* Lajos gróf udvarnagyléányát, *Teréz* gróf-nót. Az esketési szertartást gróf *Batthyány* Vilmos koadjutor püspök végezte, a násznagyi tisztet pe-dig gróf *Apponyi* Albert vallás és közoktatásügyi miniszter töltötte be. Esküvő után gróf *Apponyi* Lajos *Andrássy-uti* palotájában villásreggeli volt.

A „Csak egy virágszálat!“ jelige alatt a József főhercegről nevezett Szanatorium-Egyesület javára rendezett gyűjtés eredményének folytatólagos kimutatásaképen közöljük, hogy *Faschler* Ferencné úrnő a humánus célra 105 K. 90 fill. gyűjtött, s ezt az összeget beküldte az Egyesület budapesti igazgatóságához.

Kereskedők közgyűlése. Az Országos Magyar Kereskedelmi Egyesület nyitramegyei ke-rülete folyó hó 29-én délután 4 órákor Nyitrán a városháza dísztermében beszámoló és tisztújító közgyűlést tart, melyen az egyesület budapesti központja is képviselve lesz.

A nyitrai keresztény szociális egyesület nov. 22-én vasárnapon saját háza dísztermében gyűlést tart. Tárgysorozat: 1. *Monte Rosa*, utazás vetített képekben. Felolvas ifj. *Rusz* István. 2. Szociáldemokrata csendélet, vagy beszélő képek. 3. Szociális előadás, tartja *Krajcsovic* István dr. 4. A nyomda hiba, bohózat egy felvo-násban. Kezdeté d. u. 5 órákor. Belépődíj nincs. Előadás után társasvacsora Egy teríték ára 70 fill.

Pápai ünnepélyek. A kegyes tanító-rend vezetése alatt álló középiskolákban nov. hó 15 és 16-án ünnepelték X. Pius pápa áldozópap-ságának 50. évfordulóját.

A nyitrai róm. kath. főgimnázium ifjusá-gának ünnepe vasárnap délután 5 órákor kez-dődött a gimn. énekkara által előadott „Ün-nepi dal“-lal. A vegyeskar kitünő énekét a fő-gimnázium helyettes igazgatója, *Roch* Gyula által tartott megnyitó beszéd követte. Szívbeli jövő szavai a szívhez szólottak akkor, a midőn X. Pius pápa *Öszentsége* vonzalmát és szeretetét ecsetelte irántunk, magyarok iránt. A tetszéssel fogadott beszéd után a gimn. vonós-zenekar kíséretében az iskola énekkara előadta *Isten dicsőségét*, *Beethoventől*. Majd az ünnep műsorának fénypontja, dr. *Kopp* Tibor főgimn. tanár ünnepi beszéde következett. A magas szárnyalású, kiválóan szó-noki átgondoltságú beszéd kétségtelenül mely nyom-okat hagyott a hallgatóság szívében. *Omnia restaurare in Christo!* Mindent megújítani Krisz-tusban! E nagy mondas, eme nagy eszme körül csoportosult a fényes beszéd gondolatmenete. A műsor további pontjai: *Schubert*, *Ave Mária*-ja, *Párkányi* *Ódája*, *Raska* J. VIII. nővendékpap szavalatában, *Mendelssohn*, *Hála* éneke és *Händel* *Sion* leánya, mind a legnagyobb precizitással adattak elő és fényesen domborították ki a sze-replők képzett zene- és hangérzékét. A kegyele-tes ünnepélyt a Pápai himnus zárta be, melyet a gimn. énekkara és vonózenekara adott elő.

A nyitrai róm. kath. felsőbb leányiskola tanulóifjusága f. hó 18-án tartotta meg díszünne-pélyét. Az ünnepi beszédet *Bezák* István igazgató mondotta, az alkalmi ódát pedig *Fratrits* Vilma VI. o. t. szavalta mély érzéssel. Megható és szép látványt nyújtott a „Felsőszázad az oltár előtt“ című ünnepi színmű, melyben *Balázsovics* Paula, *Fir-bás* Irma, *Turczér* Margit, *Borossy* Margit, *Szib-lágyi* Margit, *Szabó* Erzsé és *Merkáder* Margit szerepeltek. Az ünnepélyt a „Hol szent Péter sirba téve“ női hangokra átírt himnus zárta be.

A nyitrai ker. szociális egyesületnek folyó hó 15-én rendezett ünnepélyén dr. *Mihalovics* Ede theol. tanár tartotta az ünnepi beszédet, eszmék-ben gazdag vonatkozásokkal fejtven ki a pápaság hitelti és erkölcsi jelentőségét. Nagy hatást ért el az egyesület pengető zenekara a pápai és az „Isten áldd meg a magyart“ himnusoknak szabatos előadásával. Szép volt *Simek* Antal szavalata is. Visemannak „A rejtett gyémánt“ című darabját az egyesületi tagok lelkes ambícióval hozták színre.

A tréncsényi kir. kath. főgimnázium is ez alkalmából nov. 14, 15 és 16-án egy egész ün-nepkört rendezett. Az ifjuság nov. 14-én d. u. megyőnt, nov. 15-én pedig közösen sz. áldozás-hoz járult; nov. 16-án szentséges misét hallga-tott, majd pedig az intézet dísztermében a követ-kező műsorral igen sikerült ünnepélyt tartott. 1. *Mária* ének, előadta az ifjuság. 2. X. Pius pápa életéről, értekezett *Krasznaynszky* Károly tanár. 3. X. Pius pápa jubileumára, szavalta *Ehn* R. VII. o. t. 4. A pápaság hatása Magyarorszá-

gon, irta és felolvasta Rusznák J. VIII. o. t. 5. Mi atyánk, szavalta Huppmann J. II. o. t. 6. Pápai himnus, előadta az ifjúság. Az ünnepélyen jelen volt dr. Chorényi József püspöki hitbiztos, több egyházi és világi vendég. Az ifjúság nov. 16-án szentségimádást végzett, amely d. u. 4 órakor ünnepélyes „Te Deum“-mal ért véget.

Adomány. Bende Imre püspök úr ó Nagyméltósága, a nemsői hitközséget a Dreher ellen folytatott és véglegesen elveszített kántori párbérszolgáltatási perben felmerült költségek fedezésére 300 korona segélyben reszesíteni méltóztatott. Mely kegyes jótevényt ez úton is a leghálásabb köszönetét fejezi ki úgy maga, mint hívei nevében Miklósy Rezső nemsői plebános.

Ipari tanfolyam Nyitrán. A m. kir. technológiai iparmúzeum a múlt évihez hasonlóan a már megkezdett irányzatnak megfelelően a f. évben is rendez iparosok tovább képzésére tanfolyamokat. Nyitrán e tanfolyamok a következőképp alakulnak: 1. *Ipari számtan mértanból* 1908. évi november 1-től 1908. évi december hó 31-ig terjedőleg, hetenkint kétszer esti órákban 2—2 óra. Tanár Gyulai Mihály városi mérnök. 2. *Építő ipari szakrajzból* 1908. évi november 1-től 1909. évi március hó 31-ig terjedőleg, hetenkint háromszor az esti órákban 2—2 óra és vasárnap d. e. 9—12-ig. Tanár Gyulai Mihály városi mérnök. 3. *Üzleti fogalmazásból* 1909. évi január hó 1-től 1909. évi február hó 28-ig terjedőleg hetenkint kétszer esti órákban 2—2 óra. Tanár Halmay János pénzügyi titkár. Miután a tapasztalat azt mutatta, hogy a hallgatók jobban becsülik azt és ragaszkodnak ahhoz, a mi nekik némi anyagi áldozatukba kerül, mint a mihez teljesen ingyen jutnak, tanítási díj címén az egész tanfolyamra tárgyként és tanulóként a beiratkozásnál a következő díjak fizetendők: 1. Üzleti fogalmazásra 1 kor. 2. Számtan-mértanra 1 kor. 3. Építő ipari szakrajzra 3 kor. Megjegyezzük, hogy méltánylást érdemlő esetekben a tanítási díj teljes elengedését a tanfolyamok vezetősége hozhatja javaslatba, hová ez iránti kérelemmel kell fordulni. Az üzleti fogalmazási tantárgyra vonatkozólag a beiratások december hó folyamán később kihirdetendő időben fognak eszközöltetni. *Polinszky Emil*, műszaki tanácsos, tanfolyam vezető.

Felülfizetések nyugtázása. A nyitrai keresztény szociális egyesület által rendezett pápai ünnepély alkalmával felülfizettek: Riszner Károly, Szteszkál József 4 kor. Sulgan András 3 kor. Bacsa István, Huszár István, Juhari Károly, dr. Krajcsovic István, Kottesovszky Alajos 2 kor. Belák József, Filkorn Jenő, Jeszenszky Alajos, Kardos Géza, dr. Puchovszky Bálint, Raskó Timót, Risnyovszky János 1—1 kor. Gábor János 80 f., Zsitnyan Alajos 60 f., Fábry Sándor 40 f., Vallner Ádám 20 f., Mlinek András 10 fillér. A jótékony célú adományokért ez uton is hálás köszönetet mond az egyesület.

Korcsolyapálya megnyitása. Gisser Gyula ny. gimn. tornatanár szigeti korcsolyateret e hét folyamán megnyit.

Halálozás. Szlavnicai Sándor Pál ügyvéd, a nyitrai Takarékpénztár jogtanácsosa f. h. 15-én életének 63-ik évében hosszas szenvedés és a halotti szentségek ajtatos felvétele után elhunyt. A szomorú hír váratlanul lepte meg az elhunyt ismerőseit, mert bár betegsége hosszabb tartamú volt, az utóbbi időben azonban örömdetesen enyhült. Baja ellen egy bécsi sanatoriumban is keresett gyógyít, de mintegy két hét előtt visszahozták Nyitrára. Sándor Pál jeles képzettségű tagja volt az ügyvédi karnak. Halálát neje, szül. *Bossányi Anna*, fiai dr. Sándor Pál és Sándor Béla, leánya Marianne, férj. dr. *Tersztyánszky Géza*né, fivére Sándor Géza nyitrai törvsz. elnök és nagyszámú rokonság gyászolja. Temetése e hó 16-án volt plebánia-utcai lakásáról.

Simándi Kenézy Csátárné, szül. Müller-Kohn Jezefa úrnő, Kenézy Csátár kir. pénzügyi tanácsos, győri pénzügyigazgató helyettes neje, élete 50-ik, boldog házasságának 30-ik évében Győrött meghalt. A boldogultat, a kit Nyitrán való tartózkodásának idejéből városunkban is sokan ismertek, f. h. 16-án temették a református vallás szertartása szerint.

A nyitrai zsidóság ügye. Tudvalevő, hogy azok az elvi ellentétek, melyek a nyitrai izraeliták vezető férfiai és a rabbi között körülbelül egy évvel ezelőtt felmerültek, rövid idő múlva a nyitrai neológ hitközség megalakulását és a régi orthodox hitközségtől való elszakadását eredményezték. Hirt adtunk annak idején arról is, hogy a kultuszminiszter a neológ hitközség szervezeti

alapszabályzatát jóváhagyta. Egy megszorítással azonban az orthodoxok javára, mely szerint az újonnan alakult neológ hitközség tagjai, akik a réginek kebeléből kiléptek, kötelesek mégis az orthodox hitközséget régi felekezeti terheik arányában támogatni. Ujabbán a két hitközség tórszalkodása ismét kitört, a metsző-tartás és a szárnyasok levágatási díjaiból kifolyólag. Az orthodoxok ugyanis kérvényileg fordultak az ügy rendezése érdekében a város polgármesteréhez, de kérvényük a neologok felekezése folytán előbb az alispánhoz, majd a vallásminiszterhez került. A legfelsőbb fórum döntését ezideig még nem sikerült kieszaközölni.

A báni kath. legényegylet 1908. évi november hó 22-ik napján, a „Baron“-féle szálló nagytermében táncvigalmat rendez. Belépti jegy személyenkint 1 kor. 50 fill., családjegy 3 k. Kezdeté este 7 órakor.

Felhívás előfizetésre. *Somogyi Gyula* széles körökben ismert jeles novella- és korrajzi író, a kinek Nagy időkből kis történetek cím alatt megjelent művét a kritika annak idején osztatlan elismeréssel fogadta, előfizetési felhívást tesz közzé *A Falu* című 20 humoros elbeszélést tartalmazó könyvére. Falukon és kis városokban élő, nyüzsgő kisebb-nagyobb emberek gondjait, bosszúságait, időöltéseit és mulatozásait vetette papírra ebben a könyvben, mely 220 oldalra terjed s olvasóinak kellemes szellemi élvezetet nyújt. Ára 3 korona. Megrendelhető a szerzőnél *Bajmócson* akár a pénz előleges beküldése, akár utánvétel mellett.

Tanítóválasztás. *Janda Árpád* Nagyjoka község tanítóját Nagylapáson tanítóvá választották. A pályázatban öten vettek részt.

A szövetkezeti tisztviselők nyugdíja. *Bernáth Győző* csornoki körjegyző mozgalmat indított a szövetkezeti tisztviselőknek nyugdíjjal való ellátása iránt. E végből a nyitrai megyei szövetkezetekhez körlevelet intézett, melyben a szövetkezeti igazgatók véleményét kéri ki arra nézve, vajon kivihetőnek tartják a levélben körvonalozott tervet és hajlandók-e a mozgalmat részvételükkel támogatni? A körlevélre még visszatérünk, addig is magát az üdvös eszmét a legmelegebben ajánljuk a szövetkezetek vezetőinek figyelmébe.

Uj iskola. F. hó 12-én *Weber József* esp. plebános fölülvizsgálta a *boronási* új iskolát, mely alkalommal köszönetet mondott mindazoknak, kik az iskola építéséhez anyagilag vagy erkölcsileg hozzájárultak. Folyó hó 18-án pedig *Mendll Ignác* plebános az új iskolát szép ünnepségek kíséretében megáldotta.

A Mária-utcai betörők nyomán. Mult heti számunkban megemlékeztünk arról, hogy Antmann Leo nyitrai órás és ékszerész üzletét 12-én ismeretlen tettesek feltörték és onnan 2500 kor. értékű ékszeret loptak el. E hét folyamán a nagytopolcsányi csendőrség értesítette a nyitrai rendőrséget, hogy Nagytopolcsány közelében egy cigányt fogott el, kinek 8 darab arany jegygyűrűt talált. A nyomozás van hivatva kideríteni, vajon a cigánytalálta gyűrűk nem az Antmann terhére történt betörésből maradtak-e a gyanúsítottnál.

A postások fizetésrendezése. A magyar országgyűlés képviselőháza f. hó 16-án tárgyalta a hazai posta, távirat és távbeszélő alkalmazottak fizetésrendezését és illetve felemelés iránti kérvényét. Ideje volna, hogy az állam eme lélekölő munkát végző munkásai, kik egyébként úgyszólván az utolsó helyen állanak anyagi tekintetben valamennyi állami alkalmazott között, végre jogos kívánságaikat teljesüljen s anyagi helyzetüket megerősödni lássák.

Vadászat. A nyitrai püspökségi uradalom lakácsi erdejében folyó hó 12-én tartott meg az idej vadászat, melyen 16 az előkelőbb társadalmi körökhöz tartozó puskás vett részt. Elejtettek 70 fácánt, 7 őzet, 112 nyulat és 4 rókát.

Templomszentelés. F. hó 15-én nagy ünnepélyességgel áldotta meg a viszocsányi plebániához tartozó *peresi* fioktemplomot *Kompánék József* nagysándorri esperes-plebános. A falu legényei lóra pattantak, s Ribénybe mentek eléje a szent ténykedést végző esperes-plebánosnak. A templomnál diszbe öltözött lányok s a hívők nagy serege fogadták, egy lányka pedig magyar nyelven üdvözölte őt, s szép csokrot nyújtott át elővirágból, mire ő ugyancsak magyarul válaszolt. Majd

kezdetét vette a magasztos szertartás, mely után dacára annak, hogy a ténykedő nemrég ülte meg 50 éves papi jubileumát, fiatal hévvel hatásos szent beszédet mondott az Istenházaról. Az ünnepélyt ünnepi nagy mise fejezte be, mely alatt a *peresi* lányok szép egyházi énekeket adtak elő.

Érdekes felekezeti gyűlés. Megtörtént végre az a nagy csoda, hogy egy protestáns egyházi gyűlésen nem törték pálcát a „Ne temere“ pápai enciklika felett. A fővárosi lapokban olvassuk, hogy a budapesti deakteri ág. hitv. evangélikusok küldötti gyűlést tartottak, melynek programjából a körülbelül 8 hónap óta elmaradhatlan protestánsgyűlési programpon: a „Ne temere“ hiányzott. Ez valóban csodaszámba megy, mert megszoktuk már, hogy minden protestáns gyűlésen *katholikus* ügyeket tárgyaljanak.

Katholikus népszövetségi mozgalom. *Trencsénepliczen* folyó hó 15-én végleg megalakult a Népszövetség *Rényi István* helyi igazgató vezetése mellett. *Ronchetti József* beszéde után a gyűlés tiltakozott mindazon támadások ellen, melyek a katolikus egyházat az utóbbi időben intézményeiben és tagjaiban érték.

Missiók. Vágkohányon e hó 7-től 16-ig *Sevcsik Ferenc* és *Grigely József* redemptorista atyák vezetésével missiók tartottak. A nép a legnagyobb ajátossággal vett részt a sz. beszédeken, a szentségekhez 750 járultak. Lélekemelő volt különösen a missionarius kereszt a templom előtti téren való megáldása, a mely ténykedésnél körülbelül 800—1000 ajátos hívő vett részt, az evangélikusok távolból néztek ez ajátosságot.

Garázdálkodó földmives. *Moravcsik Kugyela István* földmives a mult héten, szerdán az Erzsébet-uton részeg állapotban nagy garral megállította az arra járókat s erkölcstelen kifejezésekkel illette különösen a cselédeket. A megbotránkozott viseletű embert a readórság bebiserte.

Tolvaj cipészegéd. *Klein Ábrahám* nyitrai cipésmester feljelentést tett a rendőrségen, hogy *Maud Lipót* nevű segédje, kivel egész alkalmazása alatt hadi lábón állott, elbocsátása miatti elkeseredésében bosszúból feltörte egyik ruhaszekrényét és abból egy ezüstláncot és nagyobb mennyiségű ruhaneműt ellopt. A rendőrség nyomozza.

Rövid hírek. *Sommer* és *Fingschuss* nyitrai hitsorsosok pénteken délután a Tóth Vilmos-utcában valami hírlapi dolog miatt összeverekedtek. A csetepaté után mind a ketten fűrdőni mentek. *Sommer* nyári hideg fűrdőt vett, *Fingschuss* meleget. Egyéb kár nem történt bennök. — *Galgócz* nagyközség, mint értesülünk, kezdeményező lépéseket tett vizmü létesítése iránt. — A *szokolczi* nagyvendéglőt *Sándor Endre* volt cifferi körjegyző vette berbe.

Sziporkák. A választói reformnak a képviselőházban való benyújtását annak idején érthető érdeklődés előzte meg. Komoly viták s még komolyabb állásfoglalások kísérték *Andrássynak* minden előzetes nyilatkozatát. Azonban mint minden fontosabb politikai eseménynél, úgy a választói törvényjavaslat benyújtása előtt is bizonyos jóízű apróságok vetődtek közbe. Természetesen a szociáldemokráciáról van szó. A fővárosi lapok élénk érdeklődéssel kísérték a szociáldemokrácia kapálódzását országszerte s hirrovatukban helyt is adtak azon közleményeknek, melyek tiltakozó gyűléseikről, tüntetéseikről számoltak be. A Budapesti Hírlap is megjelentetett hasábjain egy pikáns kis hírecskét. Valami tulbuzgó nyitrai küldte be a tudósítást, hogy Nyitrán *hatalmas tüntető felvonulást* rendeztek az elvtársak és — kolosszális! — *vendzavarás nem történt!* Mi tudjuk a legjobban, hogy mennyire felült a B. H. tolaokodó riporter-jének. Vagy a *lampionoknak* volt olyan imponáló hatása? — Ez azonban nem elég. A jobbik fajtából vett élé most következik. Nagy napilapjaink a november 11-iki nevezetes esemény előtt hirt adtak arról, hogy a többi között a *nyitrai feministák* is táviratilag fordultak *Andrássyhoz* a nők választójoga érdekében. Nem tudjuk, ment-e tényleg távirat Nyitráról a belügyminiszter aposztrofálására, de ha ment, úgy alapos a gyanunk, hogy a nagystilü sürgönyt egyetlen egy feminista küldte — s az is férfi. — Így elég szánalmasan áll a nők választójoga...

A tanügy köréből. Pirchala Imre, a pozsonyi tankerület főigazgatója november hó első felében, rendes évenkénti látogatásai során, több napon át vizsgálta az érsekújvári községi kath. főgymnasiumot.

Betiltott népgyűlés. A felvidéki nemzetiségi kolompások f. hó 15-én Kosárfalván népgyűlést szándékoztak tartani, melyet azonban a vágbesztercei főszolgabíró betiltott azon indoklással, hogy Kosárfalván és Boronáson a kedélyek izgatottak és a személybiztonság veszélyeztetve van azon esetből kifolyólag, hogy nem rég Koczian István kosárfalvai kántortanítót két boronási ember este megtámadta, ütlegelte úgy, hogy önvédelmére revolveréből lőtt és oly szerencsétlenül talált, hogy Jágrik Ferenc boronási „falu rossza” átlőtt tüdővel elesett és másnap meghalt.

Dal az új mészárszékről. Nehogy azt mondja valaki, hogy ócsárolni akarjuk városunk tanácsának praktikus gondolkodását, előre bocsátjuk, hogy a Kossuth Lajos-terem felállított monumentális fabódé szerepét a humor oldaláról fogjuk fel. Kétféle kis dolog. És már működik is. Csak arra vagyunk kíváncsiak, mikor részesítik Nyitra város polgárságát abban a nagyszerű látványosságban, hogy eltranszportálják az egész alkotmányt valahová — a Párutca végére. Oda talán (?) beillenék.

Becületes tolvaj. Ilyen is találkozik, már t. i. az alanti értelemben. Kiss István párutcai hentes udvarába f. hó 16-án, estefelé — rongyszedés ürügye alatt — ellátogatott egy töpörödött asszony. Látván, hogy a házban csend van, a baronfiól ajtaját kezdte nyitogatni, természetesen nem a legtisztességesebb szándékkal. Kissnek a hentes-műhelyben véletlenül ott időző fia észrevette az öregasszony zsákmányolási kedvét s az óltól elriasztotta. Az asszony, mintha sérve érezte volna magát, nagy méltatlankodással elhagyta az udvart s egyenesen a szemközti levő udvarnak tartott. Szerencse azonban itt sem kísérte lépteit, mert a mint öz. Zverbikné kamrájában dézsmálni kezdett, rajtakapták. A koldusasszony vére erre már felforr s „becsületét” megvédeni, hajba kapott a tulajdonosnővel. Csak nehezen tudták az utcából kitiszkolni. Szállóige a rendőrségnél, hogy mindenütt ott van, a hol nincs reá szükség.

Baleset. A párutcavégi keményítő-gyár f. hó 19-én délután telefonon értesítette a rendőrséget, hogy Chobot Imre nevű munkása a sikamlós talajon való elcsúszás következtében oly szerencsétlenül esett, hogy bal lábát törte. Nevezett munkás 28 éves és molnosi lakos. A gyár orvosa ápolás alá vette.

Gyilkos fagyok. A szigorú hideg, mely oly hirtelenül változtatta meg időjárásunkat, alig hogy megkezdődött, máris szedi a maga szokásos áldozatait. Mint Zsolnáról írják, a város közelében, a városi erdőszélén egy önmagával tehetetlen férfit találtak. A tél hidege annyira megfagyasztotta, hogy merevedett tagjait már nem is használhatta. Az arra járók felszedték s a zsolnai kórházba szállították, hol rövid időn belül meghalt. — Ugyanilyen hír érkezik Ürmény községből. A községhez tartozó Nagyvölgy pusztán egy férfihullát találtak. Külső erőszak nyomai nem látszanak a holttesten s így nyilvánvalóan megfagyás esete forog fenn. Ezt látszik megerősíteni azon körülmény is, hogy a földmunkásnak vélt ember teteme teljesen összegémeberedett. Az ürményi csendőrség mindazonáltal nyomozást indított meg, hogy a való tényállást megállapítsa.

Tiltakozások a „Ne temere” ügyében. A nagyczétényi róm. kath. esperesi kerület Szentmihályúron tartott gyűlésében a következő határozatot hozta: „Mivel az 1907. évi augusztus 2-án kiadott „Ne temere” kezdetű apostoli konstitúció semmi egyebet nem tartalmaz, mint kizárólag a róm. kath. híveket illető azon törvényes utasítást, hogy házasságukat mindenben a tridentini szent zsinat rendelkezéseinek megfelelően kössék meg; — mivel továbbá ugyan-ezen apostoli konstitúció az 1908. évi április 19-ike, vagyis életbelépése napja előtt kötött házasságokat teljesen érintetlenül hagyja; a protestáns házassági ügyeivel pedig egyáltalán nem is foglalkozik; mivel tehát az ezen apostoli konstitúcióban foglalt összes rendelkezések tisztán csak a kath. egyház belügyeit képezik; mindezeknél fogva a hazai mindkét felekezeti protestáns vezérférfiai, de különösen Zsilinszky Mihály, Antal Gábor és gróf Tisza István által hivatalosan, a protestáns kerületek elnöki székéből a róm. kath. egyház, valamint a római pápa őszentsége ellen intézett megokolatlan támadásokat a nagyczétényi esperesi kerület *nemcsak a náluk*

soha ki nem alvó felekezeti gyűlölködések minősíti, hanem egyenesen a szent vallásunk szabad gyakorlata ellen elkövetett merényletek tekinti, azokat megbotránkozással visszautasítja s minden hasonló támadás ellen előre is tiltakozva kijelenti, hogy ismétlődés esetén ugy ezek, valamint a protestáns részről már hivatalosan is proklamált utálatos lélekvadászati ellen magánál az országgyűlésnél keres oltalmat; a katolikus híveket pedig mindezekről fölvilágosítja, a felekezeti villongástól való tartózkodásra inti, de egyúttal a szent hitünkhöz való állhatatos ragaszkodásra is serkenti.” Hasonló tiltakozásnak adott kifejezést az ürményi esperesi kerület papsága.

Az ürményi iskolatestvérek háza. Dr. Tóth Károly ürményi orvos, az iskolatestvérek nagy mecénása, ismét fényes tanujelét adta annak, hogy mennyire szívén viseli az ifjúság vallás-erkölcsi nevelését. Az iskolatestvérek ürményi házában szobáit ugyanis e napokban egy nagy teremmel kibővítette, a mely teremben vasárnaponként összejön a falu legénysége, hogy a korcsmázás és dorbézolás helyett inkább itt e helyen művelődjenek az iskolatestvérek felügyelete alatt. A szép, nagy terem f. hó 15-én, vasárnap Brühl József preláus-kanonok, főszékesegyházi plebános, az ürményiek volt buzgó esp. plebánosa szentelte fel, ki e célból szombaton Ürménybe utazott. Dr. Tóth eme legújabb cselekedete valóban dicséretre méltó. Bárcsak sok ily lelkes, derék, a népet szerető apostol akadna hazánkban!

Halálos végű baleset. Aranyosmaróthról megrendítő szerencsétlenségről adnak hírt. Benkovic István ottani jönevű vendéglős életének szemefénye. János nevű jogszigorló fia, a napokban éjjeli lesvadászaton volt többedmagával. Mikor a vadászok az éj előrehaladtával hazafelé vettek útjokat, Kislóc község korcsmájában megállapodtak, hogy a csipős hideg elől meneküljenek. Azonban egyikük nem várt vesztet. Benkovic János ugyanis a korcsmában leakasztva válláról a fegyverét, annak szíját igazgatta, miközben a fegyver elsült s egyik tölténye a fiatal jogszigorló halántékán át behatolt agyába. A szerencsétlen ember azonnal meghalt. Nevezett a középiskolai tanulmányait öt évvel ezelőtt a nyitrai róm. kath. főgimnáziumban végezte.

A pálinka áldozata. Paulik János praciczi lakost f. hó 16-án Prasicz község közelében megfagyva találták meg. Az atyafi a teszéri bucsún mulatott s onnét hazafelé ballagva a nagyobb mértékben élvezett szesztől ellankadt, a havas földre letelepedett, a hol reggelig megfagyott.

Az érsekújvár-komáromi vasut. Lépésről-lépésre haladnak előre a komárom-érsekújvári vasut építési munkálatai. Ez idő szerint a munka már a vámhíd mögötti földeken folyik. Nem lesz érdektelen közölni, hogy az állami beruházásokról szóló költségvetésben az épülő vasútra 13,400,000 korona van előirányozva.

A trencsénmegyei tanügy köréből: Trencsén vármegye közigazgatási bizottságának f. hó 10-én tartott rendes havi ülésében Koszka Mihály kir. tanfelügyelő bejelentette, hogy a közoktatásügyi miniszter a *karászói* kath. iskola kibővítését rendelte el, a minek azonban az iskolafentartó hitközség szegénysége miatt eleget tenni nem képes, minek folytán a bizottság felterjesztést intézett a miniszterhez, hogy Karászón állami iskolát létesítsen. Szomorú adat! A *hölaki* kath. iskola rendezése ügyében a bizottság utasította az ottani iskolafentartó hitközséget, hogy az iskolánál észlelt bajokat 1909. augusztus hó végeig rendezze, addig is azonban a felváltó oktatás mielőbbi behozataláról gondoskodjék.

Egy kegykép jubileuma. A nagyszombati főszékesegyház egyik kápolnájában elhelyezett szűz Mária kép 1708. évben történt könyvezésének 200 éves évfordulója alkalmából f. h. 20—23-ika közt fényes egyházi ünnepségek folynak az ősi főszékesegyházban. Kohl Medárd felszentelt püspök, Prohászka Ottokár székesfehérvári és Csernoch János csanádi püspökök ezen ünnepélyeken részt fognak venni. A három napi ájtatosság sorrendje a következő: November 20-án pénteken este 6 órakor „Veni sancte,” utána bevezető szentbeszéd három nyelven és litánia nov. 21-én szombaton. Szűz Mária bemutatásának ünnepén 6 órakor énekes szt. mise, utána tót szentbeszéd, 9 kor püspöki szt. mise, 6-kor magyar szentbeszéd és a papság hódolata a kegykép előtt. Vecsernye. Este toronyzene. Nov. 22-én vasárnap 6-kor énekes szt. mise, utána tót szentbeszéd, 9-kor püspöki szentmise,

3-kor tót szentbeszéd hódolatával a kegykép előtt. Este 6-kor német szentbeszéd az egyetek hódolatával. Vecsernye. Nov. 23-án hétfőn 6-kor énekes szentmise, utána tót szentbeszéd, 9-kor püspöki szt. mise, 4-kor magyar szentbeszéd, utána tanulmányos mutatója be hódolatát. Kegyek előtt körmenet gyertyákkal és Te Deum.

Villanyvilágítás Érsekújvárott. Az a mozgalom, melyet az érsekújváriak villanyvilágítás iránt megindítottak, egyre nagyobb méreteket ölt. Eddig 154 magánfogyasztó jelentkezett 2330 lánggal. Tekintve azt, hogy Érsekújvárott 1400 ház van, a fogyasztás 1—2 év alatt 6—8 ezer lángra emelkedhetik. A fogyasztók megbízásából dr. Ozorai József és Kurzweil Gáspár a múlt napokban esztergomban jártak s az ottani villamosművet és világítást behatóan szemügyre vették. A kiküldöttek megállapították, hogy a villanyvilágítás sokkal olcsóbb, mint az ezidőszerű vizgázvilágítás. Az érsekújvári telephez Komjáth és Tardoskéd községek is csatlakozni szándékoznak.

Csendőrség nőstülése. Köztudomású dolog, hogy a csendőrségnek eddig meg volt tiltva a nőstülés. A honvédelmi miniszter ezt a tilalmat rendeletileg hatályon kívül helyezni szándékozik. Az új rendelet bizonyára örömet fog szerezni az amúgy is terhes szolgálatot végző csendőrségnek, akikbe fáradságos kötelességük teljesítése után a családi otthon melege új életkedvet fog önteni.

Rudolf Fúkal. Hogy minő szeretetreméltósággal tudják magukat a külföldi cégek ajánlani s minő *fejtelenséggel* toppannak be a publikumhoz, azt a következő kis reklám-cédula olyan ékesen bizonyítja, a mily ékesen meg van írva:

Igen Tisztelt Uram!

Mikor Önnek az Úrak ruha vaszon vagyis töltő árúk s. t. b. szüksége van. és ezek olcsó venni tetszik, akkor tessék az én nagy Minta könyvet a hozzáadva levelezőlapon kérni, a mellet én Önnek azonnal-odaküldöm. Ön eltársa tölem egy szép Újévjándékot és perczentok, az első köldeményyel a mellet több mind 40 koronaért. Áru magában tartozik egy kitűnő Mérték-könyv.

Tiszteltesség Ruha-Aruházat.

Rudolf Foukal.

Merénylő férj. Hollán János verbói földműves hazában a perlekedések napirendű voltak és a férj több ízben vasvillával is fenyegette az asszonyt. Néhány nap előtt ismét összevágózkodtak és a férj baltát ragadott, melylyel feleségét súlyosan megsebesítette. Hollánt a szomszédok voltak kénytelenek elrejtetni a fia haragja elől.

Gyakori tüzek. Verbón rövid időn belül és pedig a község ugyanazon környékén már három ízben tűz pusztított, úgy hogy a folyó hó 9-én kiütött tűz két olyan háztetőt hamvasztott el, melyeket alig két hét előtt leégett házak fölé emeltek. A tetők még nem is voltak teljesen készen. A gyújtogatással egy félkegyelmű suhancot gyanúsítanak, a kire azonban eddig semmit sem tudtak rábizonyítani.

Halált okozó öklötés. Ilyen cím alatt f. hó. 8-iki számunkban hírt adtunk arról, hogy Ürményben Mészáros Mihályné a Kamenyiczky István öklötésétől hirtelen meghalt. Most arról értesítenek, hogy a hír ezen formájában téves. Ugyanis a dolog a következőképen történt. Mészáros Mihályné kis leánya nevezett Kamenyiczky István gazdánál mint mindenese segítő leány volt alkalmazva. November hó elején azonban elhagyta ezen helyét s a neki járó bért felvéve, eltávozott a háztól. A leány édes anyja a bért kevesebbnek találta s elment Kamenyiczky házába, hol felszólította, hogy a még neki járó 2—3 koronát adja ki. Kamenyiczky jogosulatlanul találta ugyan az asszony követelését, mert a bért rendesen kifizette, de a perpatvar elkerülése végett a kért összeget megadta az asszonynak, majd ajtót nyitva, lakásából kiutasította. Az asszony most a bírósághoz sietett panaszt emelni a vélt bántalom miatt s panaszát előadása közben történetesen összeesett s meghalt. A nyomban megindított nyomozásból nyilvánvalóvá kezd válni, hogy az asszony nem a Kamenyiczky útásától, hanem a férje brutális bánásmódja következtében halt meg. Ugyanis a lakosság nagy része a szerencsétlen végű asszony férjét azzal vádolja, hogy feleségével durván bánt, őt ütötte, verte, fején taposott, a mi alapos gyanút szolgáltat arra, hogy a halál okát nem lehet tisztán Kamenyiczky terhére felróvni. Különben a vizsgálat további folyama van hivatva a rejtélyes ügyet tisztázni.

Nyitrai Serfőző és Malátagyártó részvénytársaság.

Meghívás.

Van szerencsénk t. részvényeseinket a **folyó évi december hó 7-én délután 3 órakor** gyárhelyiségünkben tartandó

XIV. rendes közgyűlésre

tisztelettel meghívni.

Napirend:

1. Az igazgatóság és felügyelő-bizottság évi jelentése, a mérleg előterjesztése és a tiszta jövedelem hovatartozása iránti határozathozatal.
2. A felmentvény megadása az igazgatóság és felügyelő-bizottság részére.
3. Két igazgatósági tagnak megválasztása három évre az alapszabályok 21. §-ának értelmében és három felügyelő-bizottsági tagnak megválasztása a jövő rendes közgyűlésig terjedő egy évi időtartamra.

Az igazgatósági és felügyelő-bizottsági jelentések, valamint az 1907/1908. évi mérleg a közgyűlést megelőzőleg 8 napon át, a gyár irodái helyiségében a jogosultak által megtekinthetők.

Az alapszabályok 11. §-a értelmében a szavazati jog gyakorlására szükséges, hogy a részvények az összes le nem járt szelvényekkel együtt a közgyűlést megelőzőleg három nappal a Nyitrai Iparbank pénztáránál letétessenek.

A nevezett pénztár a letett részvényekről elismervényt ad, mely igazolásul szolgál a közgyűlésen való részvételre.

Nyitra, 1908. évi november 20-án.

178. 1-2.

Az igazgatóság.

Országos Ipargyűléstől ezüst díszérem.	Győri országos cipészkiállítási aranyérem.	Zsolnai iparkiállítási ezüstérem.
	<p>Csernyák József cipész-üzlete Nyitra, Bottyán-u. 3.</p> <p>156. 2-10</p> <p>Legelsőrangú férfi- és női-lábbeli készítmények saját személyes felügyeletem alatt. Gyermekcipők. Érzékeny lábakra külön figyelem fordítatik. Gyors és legszolidabb kiszolgálás. — Amerikai s más legújabb divatú facon. Raktár mindennemű kész férfi-, női- és gyermek-cipőkben is. Cipőkellékek, mint fűzők, cipőkezősők stb. jó minőségben, nagy választékban. Vidéki rendelések legpontosabban és jutányos áron eszközöltetnek.</p> <p style="text-align: center;">Állami ezüst érem.</p>	

Szőlőoltvány, amerikai és hazai vessző-eladási hirdmény.

A nagyméltóságú Földmivvelésügyi Miniszterium 60900/1896. számú szokványrendelete szerint válogatott első osztályú sima és gyökeres

Ripária-Portalis, Rupestris-Monticola és Vitis-Solonis amerikai vadvessző, valamint ugyanily alanyokra nemesített, fenti rendeletnek mindenben megfelelő a legkiválóbb bor és csemege fajú

gyökeres fás és zöldoltványok ugyiszintén hazai sima és gyökeres vesszők kerülnek nálunk ezen évben nagymennyiségben eladásra.

141. 6-26.

Badacsonyvidéki Szőlőtelep kezelősége
Tapolca (a Balaton mellett).

Mielőtt személy-, jelzőlog- v. építési **KÖLCSÖN** iránt intézkednék, kérien díjtalanul prospektust **MELLER L. EGYED** BUDAPEST IX., Lónyay-utca 7. Telefon-Interrubban 46-31.

Szolid és pontos kiszolgálás!

Gombárik István
úri és női fodrász
Nyitra, Tóth Vilmos utca II. sz.

Ajánlja a mai kor igényeinek teljesen megfelelő higiénikusan berendezett

díszes úri és női fodrász-termét.

Végez és raktáron tart mindennemű e szakmába vágó úri és női hajmunkát, úgymint hajbetétet, frizeteket, loknikat, frufрукat, egész és félpárokákat, hajfonatokat minden színben, női fésülést, haj- és szakálfestést, ugyiszintén tyukszemvágást jutányos áron. 92. 24-52.

Vesz vágott és kifésült hajat. Előfizetéseket üzleten kívül is elfogad.

Minden előfizető a kiszolgáláshoz szükséges keféket, fésűket, hajport, bajuszkefét, szivacsot s a többi tartalmazó fiókot kap.

Kifésült hajból fonatokat, loknikat s egyéb hajmunkákat a lehető legolcsóbban készít.

Ugyanott egy fiú tanoncnak felvétetik.

Szolid és pontos kiszolgálás!

Eladó egy használt de jó karban levő félfődeles hintó és egy pár magyar lószerszám. Be van raktározva **Unzeitik József** kocsigyártó úrnál, ott megtekinthető. 159. 1-1.

Seilnacht József
= képfaragó, oltárépítő és aranyozó =
templom művészeti műterme
GALGÓCZ
(Nyitra megye).

Oltárok, szószékek, keresztelő-kutak, szobrok és keresztúti állomások stb. izléses készítése. Régi oltárok átalakítása és díszítése. Vázlatokat és költéselőirányzatokat díjmentesen küldök. **Polychromikus festészet!** Mindennemű tárgyak minden alakban tiroli iparjelleg szerint. 149. 5-52.

Németprónai templom főoltára 1907.

Adjon nézőnyesze a gyenge Maggi-féle levešbe.

Szabó Imre temetkezési vállalata Nyitra.
Üzleti helyiség: Hid-utca I. sz. — Lakás: Hid-utca 2. sz. (saját ház).
Telefon szám 57. 138. 10-10.

Díszes üveges gyászokcsi.
Mindenkör nagy választék **sirkoszorukban, szalagokban** igen jutányos áron.

WEIGL ANTAL PAPI ÉS POLGÁRI SZABÓ NYITRÁN. 146.

Ajánlja jól berendezett legfinomabb bel- és külföldi szövetekből álló raktárát. — valamint **férfiszabó-műhelyét,** melyben ugy egyházi, mint világi urak számára mindennemű ruhát, úgymint téli és nyári öltözeteket, felöltöket, reverendákat, címádkákat, mucetumokat, biretumokat stb. izlésesen és pontosan készít.

Vidéki megrendeléseket pontosan eszközöl.

Verebély Géza cég áruháza Nyitra. !! Megkezdődött a nagy karácsonyi vásár !!

Alkalmos, hasznos, szép és jutányos ajándék tárgyak: Női szörme készletek: sálók, kendők, se-lyemből, plüsből. — Női plédek gyapjuból. Kötények dús választékban. — Kötött figarók, gallérok és golfkabátok. — Zseb-kendők mindennemű kivitelben. — Selymek, bársonyok és különleges blúzkelmék. Nagy választék asztal- és vászonneműekben. — Remek és feltűnő olcsó női ingek kézi himzéssel. — Férfi nyakkendőkben és kalapokban óriási választék, feltűnő olcsó árakban. — Kötött és bélelt bőrkeztyű különlegességek — Kocsi takarók, teveszőr és plüsből. — Úri kocsi és utazó plédek. — Szivar-, cigaretta- és pénz-tárca ujdonságok. — Felső és alsó ruházati cikkek. — Valódi amerikai sárcipők.

A cég t. vevői iránti figyelemből tisztelettel tudatja, hogy az összes voál, delén, zefir, batiszt és női kelme maradékokat, melyek megközelítőleg 3000 métert tesznek, **eddig sehol és soha nem tapasztalt mesés olcsó árakban bocsátja** rendelkezésükre. — Miután ezen maradékok iránt már most nagy érdeklődés mutatkozik, úgy a a t. hölgyközönség saját érdekében eselekszik, ha karácsonyi szükségletét, a most még teljes választékból fedezi.

SINGER Co. VARRÓGÉP RÉSZVÉNY-TÁRSASÁG

NYITRA, VÁRMEGYEHÁZ-UTCA 15. SZÁM.

94. 27—52.

Ezen jelzéssel ismer-
hetők fel azon üzle-
tek, a melyekben a
**SINGER-varró-
gépek** árusítatnak.

Ezen jelzéssel ismer-
hetők fel azon üzle-
tek, a melyekben a
**SINGER-varró-
gépek** árusítatnak.

Övjük ezennel vevőinket leghatározottabban oly gépektől, melyek más kereskedők által „Eredeti Singer” név alatt ajánlatnak. Miután mi gépünket sohasem adjuk kereskedőknek, a más oldalról ajánlott „Eredeti Singer” gépek csak régi, használt, harmadik kézből beszerzett varrógépek lehetnek, melyekért nem garantálunk és az esetleges pótrészeket nem szállítunk.

Legmegbízhatóbb cég!

Kitüntette az Országos Ipar-
egyesület nagy ezüst érmével.

SULGAN ANDRÁS

42. 41—52.

OIPÉSZ

NYITRÁN, MEGYEHÁZ-U. 7.

Ajánlja a nagyérdemű közönség szíves
figyelmébe modern berendezésű

nagy cipőraktárát

Továbbá ajánlja **felsőréssz ké-
szítményeit és bőrkereske-
dését** a t. cipésmester urak figyel-
mébe. Raktáron tart legjobb bel- és
külföldi bőröket: angol bagaria, chev-
reaux, box és borjubórt stb., vala-
mint az összes cipész kellékeket.

Mérték utáni felsőrész kidolgozá-
sára különös gond fordítatik. Vidéki megrendeléseket gyors és pon-
tos kiszolgálás mellett eszközöl nagy-
ban és kicsinyben. Érzékeny és hibásnő-
vésű lábakra nagy figyelem fordítatik.

Gyors és pontos kiszolgálás, olcsó árak!

Gyors és pontos kiszolgálás, olcsó árak!

Legmegbízhatóbb cég!

FELTŰNŐ UJDONSÁG!

Delice

Minden hirdetés felesleges, a dohányzó
egyszer veszi és többé mászt nem szíhat.

legjobb valódi francia

2. 52.

SZIVARKAPAPIR ÉS SZIVARKAHÜVELY.